

в Манджурії грошки заробляти, цар там чимало салдатів по-ложив, через весь Сибір залізницю провів і се все за наші му-жицькі грошки. А розумієш ти, скільки всего довгу за ці царські видумки на нашій шиї сидить? Страшно й вимовити: шість з половиною тисяч мільонів рублів! Се й тямущому чо-ловікови написати трудно, а зрозуміти ще гірше, так оно багато! Тут, брат, колиб уряд кожний рік виплачував всьо, що збирає по всій Росії, то й тоді, за три роки не виплатив-би. А наколиб цар захотів той довг заплатити разом, то при-палоб на кожного мешканця по 50 руб. а наколи в сім'ї є яких 6 душ, то треба булоб заплатити 300 руб. нараз! Так ото ми все наше життя остаемся довжниками, та ще кожний рік руб. 8 платимо, щоб лише они проценти платили. Тут брат настояща прірва! За царську честь за його хитрість, та за ку-пецькі заробітки будем ми і наші діти і наші онуки розпла-чуватись.

— Оказія! кажу. Невжеж так багато? А скільки б то було грошей, щоб так на ото подивити ся, чи велика купа?

— Скільки? А от слухай! Я вчора ще в дома у себе сей рахунок підрахував. Приміром скажимо, щоб весь сей довг був в срібних рублях. Ну, і нехай всі ці 6,500 мільонів урядо-вого довгу такими рублями викласти. Як думаєш, скільки в сьому капіталі булоб ваги? У мене в календарі є надруковано, що тисяча срібних рублів тягне 1 пуд 11 фунтів. Я ото й поду-мав собі, а що ж то ті всі гроші важити будуть; ну, у мене така вага вийшла, що й подумати страшно — вісім мільонів триста тисяч (8.300,000) пудів! Се коли наладувати ці всі гроші на ва-гони, то треба буде шіснайцять тисяч шість сот (16,600) ва-гонів. А если би ці всі вагони поставити в ряд на залізницю, то они ростяглиб ся на 100 верств. Ну, відчуваєш ти, Ан-дрію, хоч трошки, який наш російський урядовий довг?

— Господи ти, боже мій! Та мені се ніколи і в сні не при-снилось, кажу я. Одначе, кому ж ці 286 мільонів процентів ви-плачують ся? Невжеш є такі богачі, що могли так бога-то грошей цареві позичити?

Простак, брат, ти, як я бачу — каже Степан. Розумієть-ся, такого богача на світі нема. Се от як робить ся. Наро-бить цар паперів, лише не таких, що замість грошей ходять.